

## שבת דף כו

תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין מדליקין בצרי.

שאלה: מאי טעמא?

תשובה: אמר רבה: מתוך שריחו נודף, גזרה שמא יסתפק ממנו.

קושי: אמר ליה אביי: לימא מר: מפני שהוא עף!

תירוץ: חדא ועוד קאמר, חדא - מפני שהוא עף, ועוד: גזירה שמא יסתפק ממנו.

תנו רבנן: אין מדליקין בטבל טמא בחול, ואין צריך לומר בשבת. כיוצא בו: אין מדליקין בנפט לבן בחול,

ואין צריך לומר בשבת. בשלמא נפט לבן - מפני שהוא עף, אבל טבל טמא,

שאלה: מאי טעמא?

תשובה: אמר קרא: (במדבר יח) **ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומות** בשתי תרומות

הכתוב מדבר, אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה. מה תרומה טהורה - אין לך

בה אלא משעת הרמה ואילך, אף תרומה טמאה - אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך.

|                     |                                                                                                                    |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| רבי שמעון בן אלעזר  | אין מדליקין בצרי - צרי אינו אלא שרף מעצי הקטף                                                                      |
| רבי ישמעאל          | כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו                                                                                     |
| רבי ישמעאל בן ברוקה | אין מדליקין אלא ביוצא מן הפרי                                                                                      |
| רבי טרפון           | אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד                                                                                      |
| רבי יוחנן בן נורי   | מה יעשו אנשי בבל שאין להם אלא שמן שומשמים... אלא: אין לך אלא מה שאמרו חכמים אין מדליקין. ומדליקין בשמן דגים ובעטרן |
| רבי שמעון שזורי     | מדליקין בשמן פקועות ובנפט                                                                                          |
| סומכוס              | כל היוצא מן הבשר אין מדליקין בו, אלא בשמן דגים                                                                     |

קושי: סומכוס היינו תנא קמא!

תירוץ: איכא בינייהו דרב ברונא אמר רב, (שבת כא. - והאמר רב ברונא אמר רב: חלב

מהותך וקרבי דגים שנמוחו, אדם נותן לתוכו שמן כל שהוא ומדליק! - הני מימשכי

בעינייהו, והני - לא מימשכי בעינייהו וגזרו רבנן על חלב מהותך משום חלב שאינו

מהותך, ועל קרבי דגים שנמוחו משום קרבי דגים שלא נמוחו). ולא מסיימי.

תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל היוצא מן העץ - אין בו משום שלש על שלש, ומסככין בו, חוץ

מפשתן.

שתי גישות בהבנת דברי ר' שמעון בן אלעזר:

גישה 1: אמר אביי: רבי שמעון בן אלעזר ותנא דבי רבי ישמעאל אמרו דבר אחד. רבי

שמעון בן אלעזר - הא דאמרן, תנא דבי רבי ישמעאל מאי היא - דתני דבי רבי ישמעאל:

הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם, ופרט לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים, מה להלן - צמר ופשתים, אף

כל - צמר ופשתים.

גישה 2: רבא אמר: שלשה על שלשה בשאר בגדים איכא בינייהו, דרבי שמעון בן אלעזר

אית ליה, לתנא דבי רבי ישמעאל - לית ליה.

|                                         |                                                                               |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| 3x3 טפחים<br>רק צמר ופשתים<br>שאר בגדים | 3x3 אצבעות<br>רשב"א לפי אביי – רק צמר ופשתים<br>רשב"א לפי רבא – רק צמר ופשתים |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|

הפסוק שאותו ידרשו:

**והכאף כי יהיה בו טע צרעת ככאף צמר או ככאף פשתים**

שאלה: דכולי עלמא מיהת שלש על שלש בצמר ופשתים מיטמא בנגעים, מנלן?

תשובה: דתניא: בגד אין לי אלא בגד, שלש על שלש מנין? תלמוד לומר: (ויקרא יג) **והכאף**.

קושי: ואימא לרבות שלשה על שלשה!

תירוץ: לאו קל וחומר הוא? השתא שתי וערב מיטמא, שלשה על שלשה מיבעיא!

קושי: אי הכי, שלש על שלש נמי ליתי בקל וחומר!

תירוץ: אלא: שלשה על שלשה דחזו בין לעשירים בין לעניים - אתי בקל

על שלש - לעניים הוא דחזיין, לעשירים לא חזיין,

וחומר, שלש

לא אתי בקל וחומר.

משפט מסכם: טעמא דכתביה קרא, הא לא כתביה קרא - לא גמרינן

בקל וחומר,

קושי: ואימא: לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדים!

תירוץ: אמר קרא (ויקרא יג) **כאף צמר ופשתים**, בגד צמר ופשתים - אין, מידי

אחריני - לא.

קושי: ואימא: כי אימעוט - משלש על שלש, אבל שלשה על שלשה - מיטמא!

תירוץ: תרי מיעוטי כתיבי (ויקרא יג) **כאף צמר או וככאף פשתים**, חד -

למעוטי משלש על שלש, וחד - למעוטי משלשה על שלשה.